

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้ประกอบด้วยบทสรุปในเนื้อหาสาระของวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผล รวมทั้งข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม และการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) ศึกษาคุณสมบัติบางประการทางเศรษฐกิจและสังคมของอาจารย์ประจำกรตัวอย่าง (2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของวิทยาลัยเกษตรกรรม (3) เพื่อทราบความเห็นของอาจารย์ต่อการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน และ (4) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างการดำเนินงานที่เป็นอยู่กับการดำเนินงานที่ควรจะเป็น ตามความเห็นของอาจารย์ในบางองค์ประกอบของการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ อาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาชีพ และ/หรือผู้ทำหน้าที่งานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 แห่ง จำนวน 165 คน ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด และได้ทำการตรวจสอบคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นผลการวิจัยได้ทั้งหมด 133 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.60 ของแบบสอบถามที่ส่งมอบทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่บรรจุคำถามเกี่ยวกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ และการดำเนินงานที่เป็นความคาดหวังของอาจารย์ และการดำเนินงานที่เป็นจริงในปัจจุบันของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม คำถาม

เหล่านี้รวบรวมขึ้นโดยอาศัยแนวทางจากหนังสือ เอกสาร วารสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะคำถามมีทั้งเป็นแบบกำหนดคำตอบ เลือกตอบ ใช้มาตราการวัด (measurement scale) แบบที่สามารถบอกลักษณะ (nominal scale) บอกช่วง (interval scale) แบบสัดส่วน (ratio scale) และเว้นช่องว่างให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาจารย์ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรมจำนวน 13 คน จากนั้นนำแบบสอบถามเหล่านั้นมาปรับปรุงเพื่อให้เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ต้องการ แบบสอบถามได้หาค่าความเที่ยงของคำถามใช้วิธีแบ่งครึ่ง (Split-Half Method) มีค่าของความเที่ยงด้านความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนเท่ากับ 0.90 ด้านการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่เป็นอยู่เท่ากับ 0.82

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งและรับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และมีหนังสือขอความร่วมมือจากกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 165 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด แต่คัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 133 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 80.60 ของแบบสอบถามทั้งหมด ได้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2534

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของอาจารย์ประชากรตัวอย่าง วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่เป็นอยู่ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่ควรจะเป็น วิเคราะห์โดยใช้การให้แต้มคะแนนแก่ความเห็นในระดับต่างๆ แล้วคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) กำหนดมาตราดัชนีบ่งชี้ (rating scale) ความหมายของค่ามัธยฐานเลขคณิต นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินงานที่เป็นอยู่กับการจะเป็นในบางองค์ประกอบ วิเคราะห์โดยใช้การคำนวณทางสถิติ ตามวิธีของ แมกนีมาร์ (Mc Nemar Test) นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการ

อาจารย์ประจำการตัวอย่างทั้งหมด 133 คน เมื่อแยกตามเพศ พบว่าส่วนมากหรือร้อยละ 78.95 เป็นชาย และร้อยละ 48.87 มีอายุระหว่าง 30-34 ปี ร้อยละ 78.95 ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีอัตราเงินเดือนอยู่ในระดับ 6,000-7,999 บาท และบางส่วนหรือร้อยละ 6.02 ระดับเงินเดือนสูงกว่า 10,000 บาท นอกจากนั้นยังพบว่าอาจารย์ส่วนมากหรือร้อยละ 43.61 มีเวลารับราชการอยู่ในช่วงเวลา 5-9 ปี และบางรายซึ่งมีร้อยละ 7.52 ที่มีระยะเวลารับราชการมากกว่า 15 ปี และร้อยละ 39.85 มีประสบการณ์ในการทำงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนในช่วงระยะเวลา 5-9 ปี ส่วนบางรายหรือร้อยละ 5.26 มีประสบการณ์เป็นระยะเวลามากกว่า 15 ปี

อาจารย์ประจำการตัวอย่างร้อยละ 13.91 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาต่างๆ ได้แก่ สาขาศาสตร์ ช่างกลเกษตร เกษตรทั่วไป พืชผัก นอกจากนั้นยังมีอาจารย์ส่วนหนึ่ง หรือร้อยละ 6.32 สำเร็จระดับปริญญาโท สาขาการผลิตสัตว์ สำเร็จสาขาศาสตร์เกษตร การวัดผลประเมินผล และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ซึ่งมี 2 สาขาวิชา ได้แก่ พืชศาสตร์และพืชไร่นามีจำนวนร้อยละ 1.27 เท่ากัน

การเข้าร่วมดำเนินการโครงการประเภทส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน ส่วนมากหรือร้อยละ 37.50 ได้เข้าร่วมโครงการการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น และร้อยละ 0.89 ได้อบรมในเรื่องการเลี้ยงโคนมอย่างมีระบบ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามมีเพียงอาจารย์เพียงบางส่วน หรือร้อยละ 25.56 เท่านั้นเคยรับการอบรมวิชาการเกี่ยวกับเทคนิคการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน ส่วนมากอาจารย์มีประสบการณ์เคยอบรมในเรื่องต่างๆ ได้แก่ เทคนิคการสอนตามหลักสูตรพิเศษในกองวิทยาลัยเกษตรกรรม ยุทธวิธีพัฒนาและวางแผนชุมชนเกษตรกร

เรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องการใช้เวลาในหน้าที่ พบว่าอาจารย์ร้อยละ 48.30 ค่าเงิน การสอนโดยใช้เวลาร้อยละ 30-60 ของเวลาทั้งหมด และร้อยละ 60.34 ใช้เวลา ร้อยละ 10-20 ของเวลาทั้งหมดเพื่องานวิจัย ส่วนงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน อาจารย์ส่วนมาก หรือร้อยละ 48.65 ใช้เวลาปฏิบัติหน้าที่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเวลา ทั้งหมด เป็นที่น่าสังเกตว่าอาจารย์ยังมียานอย่างอื่นที่ต้องปฏิบัติอีก แต่ก็ได้ใช้เวลาดำเนินงานไม่เกินร้อยละ 30 ของเวลาทั้งหมด

2. ความเห็นอาจารย์ประจำกรตวอยางและสภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงของ งานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม

2.1 ความเห็นของอาจารย์ที่เป็นประจำกรตวอยางที่มีต่อความจำเป็นของ วิทยาลัยเกษตรกรรมที่ต้องทำหน้าที่ในการให้บริการส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน ปรากฏว่า อาจารย์ร้อยละ 92.48 มีความเห็นด้วยว่าวิทยาลัยเกษตรกรรมต้องทำหน้าที่นี้ด้วย เหตุผล ที่ว่าหน้าที่นี้เป็นหน้าที่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ต้องเผยแพร่ความรู้และบริการชุมชน นอก จากนี้ยังช่วยทำให้บุคลากรของวิทยาลัยทราบปัญหาที่แท้จริงของประชาชนด้วย อย่างไรก็ตามก็คื มีอาจารย์บางส่วน หรือร้อยละ 7.52 ที่ไม่เห็นด้วย ทั้งนี้เพราะเห็นว่าในปัจจุบันมีหลาย หน่วยงานที่ทำหน้าที่นี้อยู่ อีกทั้งวิทยาลัยเกษตรกรรมมีงานประจำ โดยเฉพาะงานสอนมาก อยู่แล้ว

2.2 จุดมุ่งหมายของงานส่งเสริม อาจารย์ประจำกรตวอยางมีความเห็นด้วย กับจุดมุ่งหมายของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรมตามที่เสนอ ไว้ ซึ่งได้แก่ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรของวิทยาลัยเกษตรกรรมได้รับรู้และ เข้าใจอย่าง ลึกซึ้งเพียงพอเกี่ยวกับชีวิตและสภาพแวดล้อมของเกษตรกร ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญต่อการผลิต นักศึกษา และเพื่อการเข้ามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาการเกษตรของท้องถิ่น ส่วน ความคิดเห็นอื่นที่มีดังนี้คือ เพื่อนำเอาเทคโนโลยีดัดแปลงให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และเพื่อ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์วิทยาลัยเกษตรกรรม

2.3 วัตถุประสงค์เฉพาะของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน อาจารย์ ประจำกรตวอยางมีความเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์เฉพาะที่ได้นำเสนอเอาไว้ กล่าวคือ เพื่อ เผยแพร่วิทยาการเกษตรที่เหมาะสมไปสู่ชนบท สำหรับการปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพ ของเกษตรกร เพื่อจัดการให้บริการวิชาการแก่เกษตรกร ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของการจัดฝึก

อบรมระยะสั้น เพื่อกระจายความรู้ใหม่ที่เหมาะสมไปสู่เกษตรกร โดยเทคนิควิธีการและสื่อชนิดต่างๆ เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ ด้านการผลิตผลแก่เกษตรกร เพื่อจัดโปรแกรมการศึกษาต่อเนื่องขึ้นในวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกรในท้องถิ่น ส่วนวัตถุประสงค์เฉพาะที่อาจารย์ไม่แน่ใจ คือ เพื่อการจัดและค้นหาการพัฒนาเกษตร โดยอาศัยการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่แฝงอยู่ในรูปของการวิจัย

2.4 จุดมุ่งหมายของการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรมในปัจจุบัน อาจารย์ประชากรตัวอย่างส่วนมาก กล่าวว่า เพื่อเป็นการบริการความรู้ทักษะทางการเกษตรแก่บุคคลทั่วไป และบางส่วนระบุว่าเพื่อเพิ่มปริมาณงานของอาจารย์

2.5 หลักการที่เสนอว่าควรใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม ตามความเห็นของอาจารย์มีอยู่ 3 หลักการ ได้แก่ เทคนิควิธีการ/กลยุทธ์ที่ใช้นั้นให้ยึดหลักในการสนับสนุนด้านทักษะ ประสิทธิภาพ ผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมที่มีอยู่ในวิทยาลัยเกษตรกรรมไปปฏิบัติงาน/เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ให้ความช่วยเหลือโดยตรงแก่เกษตรกรในท้องถิ่น กลุ่มบุคคลเป้าหมายของงานส่งเสริมเป็นทั้งบุคลากรของวิทยาลัยและชุมชนภายนอกวิทยาลัยเกษตรกรรม งานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนเป็นกิจกรรมที่ใช้กระบวนการให้การศึกษาย่างต่อเนื่องที่ไม่มีรูปแบบ เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่า ส่วนหลักการที่ได้เสนอดังต่อไปนี้ อาจารย์ยังไม่แน่ใจ ได้แก่ การปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพในวิชาชีพและการทำงานของบุคลากรในวิทยาลัยเกษตรกรรม กิจกรรมในหน้าที่ส่งเสริมและบริการชุมชนมุ่งเน้นที่ต้องการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของบุคลากรของวิทยาลัยเกษตรกรรมเป็นสำคัญ และการดำเนินงานส่งเสริมวิทยาการไปสู่เกษตรกรโดยตรงเป็นกิจกรรมรองๆ

2.6 อาจารย์ประชากรตัวอย่างเห็นด้วยว่ากิจกรรมที่สำคัญต่างๆของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่วิทยาลัยเกษตรกรรมควรจะดำเนินการ ได้แก่ การให้คำปรึกษาและแนะนำวิชาการแก่เกษตรกรเป้าหมาย การจัดให้มีศูนย์/สำนักฝึกอบรมในวิทยาลัยเกษตรกรรม การจัดให้มีฟาร์มสาธิตการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในวิทยาลัยเกษตรกรรม การดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรโดยผ่านสื่อมวลชน การจัดฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น การจำหน่ายพันธุ์ไม้และพันธุ์สัตว์แก่เกษตรกร การจัดสาธิตรูปแบบ

ของฟาร์มที่เหมาะสมด้วยความร่วมมือของเกษตรกรในพื้นที่ทำกิน การให้คำปรึกษาแนะนำ ด้านวิชาการแก่หน่วยงานพัฒนาและ/หรือเอกชน การเข้าร่วมงานวันเกษตรแสดงกิจกรรม ส่งเสริมการเกษตรที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานอื่น การดำเนินการวางแผนและปฏิบัติงานใน โครงการพัฒนาการเกษตรและ/หรือพัฒนาชนบทแบบผสมผสานกับหน่วยงานและ/หรือ เจ้าหน้าที่พัฒนา การจัดประชุมสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การจัดงานวัน-เกษตรหรือเกษตรแฟร์ในวิทยาลัยเกษตรกรรม การจัดให้มีบุคลากรออกเยี่ยมเยียนเกษตรกร การดำเนินการโครงการนำร่องเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตรและการพัฒนาชนบท การ จัดให้มีหน่วยงานป้องกันกำจัดแมลง โรคพืช และโรคพยาธิสัตว์เลี้ยงในวิทยาลัยเกษตร- กรรม การจัดนักวิชาการให้การสนับสนุนแก่โครงการและกิจกรรมพัฒนาของหน่วยงาน เอกชน การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในท้องถิ่น และการจัดงานวันเกษตรในพื้นที่ทำ- กินของเกษตรกร และการจ่ายแจกเมล็ดพันธุ์ กล้าพันธุ์ไม้ สัตว์เลี้ยง และประมง ไปสู่ เกษตรกร

ส่วนกิจกรรมที่วิทยาลัยเกษตรกรรมได้กระทำจริงในปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์ที่ จัดว่าน้อย ได้แก่ การจัดฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น การจำหน่ายพันธุ์ไม้และพันธุ์สัตว์แก่ เกษตรกร การให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการแก่เกษตรกรเป้าหมาย ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะว่าการกิจกรรมเหล่านี้เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ ซึ่งเป็นหน้าที่ของวิทยาลัยเกษตร- กรรม คือ การให้การศึกษาแก่ประชาชนและการบริการชุมชน

กิจกรรมที่วิทยาลัยเกษตรกรรมได้กระทำจริงในปัจจุบันที่อยู่ในเกณฑ์ที่จัด ว่าปานกลางได้แก่ การจัดให้มีศูนย์/สำนักฝึกอบรมในวิทยาลัยเกษตรกรรม เพื่อเปิดโอกาส ให้บุคคลที่สนใจได้เพิ่มพูนทักษะ และการให้คำปรึกษาแนะนำวิชาการแก่หน่วยงานพัฒนาและ/ หรือเอกชน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าเกษตรกรรมมีความต้องการ หรือทางวิทยาลัยเกษตร- กรรมมีงานวิชาการใหม่ๆเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้กับเกษตร- กรตามความจำเป็นและความต้องการของเกษตรกรเป็นช่วงๆไป

กิจกรรมที่วิทยาลัยเกษตรกรรมได้กระทำจริงในปัจจุบันที่จัดอยู่ในเกณฑ์ที่ ว่าไม่เคยกระทำ ได้แก่ การจัดงานวันเกษตรแสดงผลงานและนิทรรศการในพื้นที่ทำกินของ เกษตรกร การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติในท้องถิ่น ด้วยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับเกษตร- กรเพื่อการทดสอบความถูกต้องของวิชาการ อาจจะเป็นเพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อย

มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่วิทยาลัยเกษตรกรรมได้จัดทำไป เมื่อเกษตรกรขาดความสนใจแล้วกิจกรรมดังกล่าวจึงต้องเลิกลงมือต่อไป

2.7 คุณสมบัติของวิชาการที่เหมาะสมที่จะนำไปส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม ได้แก่ ง่ายต่อการปฏิบัติ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี เกษตรกรสนใจและมีความต้องการ

2.8 สาระทางวิชาการที่วิทยาลัยเกษตรกรรมได้นำไปใช้จริง และควรนำไปใช้ในงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน จากการศึกษาสาระทางวิชาการที่วิทยาลัยเกษตรกรรมได้นำไปใช้จริง ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตร เทคนิคและขั้นตอนการผลิต เช่น พืช สัตว์เลี้ยง และประมง การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ส่วนสาระทางวิชาการที่วิทยาลัยเกษตรกรรมควรนำไปใช้ ได้แก่ การอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด การตลาดและการจำหน่ายจ่ายแจกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร โภชนาการและสุขอนามัย รวมถึงการจัดการในครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสาระทางวิชาการที่วิทยาลัยเกษตรกรรมได้นำไปใช้จริงและควรนำไปใช้ที่ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ได้แก่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร การสิ้นหนากการ และการพักก่อนหย่อนใจ ส่วนสาระทางวิชาการที่วิทยาลัยเกษตรกรรมได้นำไปใช้จริงและควรนำไปใช้ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01 ในอันดับต้นๆ ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากร การพัฒนาและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด การพัฒนาและเสริมสร้างกิจกรรมเยาวชนในท้องถิ่น และโภชนาการและสุขอนามัย รวมถึงการจัดการในครัวเรือน

2.9 แหล่งวิชาการที่วิทยาลัยเกษตรกรรมได้นำไปใช้จริง ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรกรรมเอง วิชาการที่อาจารย์มีอยู่ ส่วนแหล่งวิชาการที่ควรนำไปใช้ ได้แก่ เกษตรกรตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ และหน่วยงานพัฒนาโดยตรง

2.10 บุคคลเป้าหมายของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนในปัจจุบัน ได้แก่ สมาชิกครอบครัวเกษตรกร ผู้นำทางการ และผู้นำธรรมชาติ ส่วนบุคคลเป้าหมายที่ควรจะเป็น คือ พนักงานส่งเสริม และนักพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ

2.11 รูปแบบขององค์กรบริหารงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่เป็นจริง ได้แก่ จัดมีหน่วยงานเดียวเพื่อดำเนินงานด้านส่งเสริม จัดเป็นหน่วยงานย่อยสังกัดในคณะ

วิชาต่างๆดำเนินการ ส่วนรูปแบบขององค์กรบริหารที่ควรจะเป็น ได้แก่ จัดให้อาจารย์ที่มีความสนใจร่วมกันรวมกลุ่มกันเองเพื่อดำเนินกิจกรรมนี้ เปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลทำงานอย่างอิสระ

2.12 บุคลากรที่ทำหน้าที่ส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรมในปัจจุบัน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมทำงานเป็นบางเวลา เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ทำงานเฉพาะงานส่งเสริมอาชีพเต็มเวลา ส่วนบุคลากรที่ควรทำหน้าที่นี้ได้นักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรกรรมเอง อาสาสมัครหรือผู้ร่วมงานที่ไม่ต้องการค่าตอบแทน

2.13 คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ที่ทำงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรมในปัจจุบัน ได้แก่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีประสบการณ์อย่างมากในสนาม ส่วนคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ที่ควรจะเป็น ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์อย่างดีกับประชาชนในท้องถิ่น มีประสบการณ์อย่างดียิ่งในเรื่องที่จะนำไปส่งเสริมและเทคนิควิธีการส่งเสริม

2.14 แหล่งของเงินที่ใช้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรมในปัจจุบัน ได้แก่ เงินงบประมาณของรัฐที่ได้จัดสรรมาให้วิทยาลัยดำเนินการนี้โดยเฉพาะ เงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรปกติของวิทยาลัย เช่น แหล่งเงินที่ควรนำมาใช้ คือ เงินช่วยเหลือจากภาคเอกชนและจากต่างประเทศ

2.15 การติดตามและประเมินผลของการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม ได้แก่ การทดสอบความรู้บุคคลเป้าหมายหลังการฝึกอบรม การเยี่ยมเยือนบุคคลเป้าหมายที่ไ้ร-นา การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลเป้าหมายโดยอาจารย์ทุกสัปดาห์

ส่วนดัชนีที่ใช้บ่งชี้ถึงผลสำเร็จของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่ดำเนินการ ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์หลังการฝึกอบรม ซึ่งเกษตรกรได้มีความเชื่อมั่นศรัทธาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการปฏิบัติยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆได้

2.16 ความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาลัยเกษตรกรรมและหน่วยงานพัฒนาของรัฐในการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอ จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ จังหวัด โรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานพัฒนา

ชุมชนอำเภอ จังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ กิจกรรมที่ร่วมมือ ได้แก่ การประสานงานข้อมูล การวิจัย การฝึกอบรมเกษตรกร การทำวัคซีนแก่สัตว์เลี้ยง การช่วยเหลือเกษตรกรในด้านเงินทุน

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาลัยเกษตรกรรมและหน่วยงานเอกชนในการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน ได้แก่ ฟาร์ม ส่วนเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จ องค์การนานาชาติ สมาคมวางแผนครอบครัว กิจกรรมที่ร่วมมือ ได้แก่ ศึกษาดูงานและพัฒนาชนบท ผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และติดต่อซื้ออาหารสัตว์ในระบบเงินเชื่อ

เปรียบเทียบการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่วิทยาลัยดำเนินการอยู่ กับที่ควรดำเนินการ โดยใช้จำนวนคำตอบของอาจารย์ ซึ่งมีความหมายเป็นดังนี้

1. การส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน ซึ่งอาจารย์ระบุว่าควรดำเนินการ มีจำนวนมากกว่าที่วิทยาลัยกำลังดำเนินการอยู่ ซึ่งหมายความว่า วิทยาลัยควรดำเนินการเพิ่มมากขึ้นในประเด็นต่างๆ ได้แก่ สาระทางวิชาการ โดยเฉพาะเรื่อง การอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด การตลาด และการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และโภชนาการสุขอนามัย รวมถึงการจัดการในครัวเรือน แหล่งวิชาการคือ หน่วยงานพัฒนาโดยตรง บุคคลเป้าหมายที่เน้นพนักงานส่งเสริมและนักพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ บุคคลที่ไม่ใช่เกษตรกร รูปแบบขององค์การบริหารที่เหมาะสม ควรเป็นการจัดให้อาจารย์ที่มีความสนใจร่วมกันรวมกลุ่มกันเองเพื่อดำเนินกิจกรรมนี้ และเปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลทำงานอย่างอิสระ บุคลากรควรมุ่งให้นักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรกรรมที่เข้าร่วมโครงการ และอาสาสมัครหรือผู้ร่วมงานที่ไม่ต้องการค่าตอบแทน และแหล่งเงินที่มาจากเงินช่วยเหลือจากภาคเอกชนและจากต่างประเทศ

2. เรื่องที่อาจารย์ระบุว่าควรดำเนินการมีจำนวนน้อยกว่ากำลังดำเนินการอยู่ ซึ่งหมายถึงว่า วิทยาลัยควรลดการดำเนินการลงในประเด็นต่างๆ ได้แก่ สาระทางวิชาการ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตร เทคนิคและขั้นตอนการผลิต ส่วนแหล่งวิชาการซึ่งเป็นแหล่งวิทยาลัยเกษตรกรรมเอง วิชาการที่อาจารย์มีอยู่ บุคคลเป้าหมายที่เป็นสมาชิกครอบครัวเกษตรกร รูปแบบขององค์การบริหารที่มีการจัดให้มีหน่วยงานเดียวเพื่อดำเนินงานในด้านส่งเสริม บุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทำงานเป็นบางเวลา คุณสมบัติ

ของเจ้าหน้าที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป แหล่งเงินจากที่เป็นเงินงบประมาณของรัฐที่ได้จัดสรรมาให้วิทยาลัยเกษตรกรรมดำเนินกิจกรรมนี้โดยเฉพาะ และเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรปกติของวิทยาลัยเกษตรกรรม

3. เรื่องที่อาจารย์ระบุว่าควรดำเนินการไม่มีความแตกต่างที่ดำเนินการอยู่ ซึ่งหมายถึงว่า วิทยาลัยได้ดำเนินการทั้งในเกณฑ์ที่เหมาะสมดีแล้วในประเด็นต่างๆ ได้แก่ สำหรับทางวิชาการที่เป็นเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร การค้นหาและการพักผ่อนหย่อนใจ แหล่งวิชาการที่มาจากการรายงานข้อมูลข่าวสารและแหล่งเอกสาร เกษตรกรตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จ บุคคลเป้าหมายที่เป็นผู้นำทางการและผู้นำธรรมชาติ รูปแบบขององค์การบริหารที่จัดเป็นหน่วยงานย่อยสังกัดในคณะวิชาต่างๆ ดำเนินการ บุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ทำงานเฉพาะงานส่งเสริมอาชีพเต็มเวลา คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะการมีประสบการณ์อย่างมากในสนาม มีประสบการณ์ที่ดีในเรื่องที่จะนำไปส่งเสริม และเทคนิควิธีการส่งเสริม และการมีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

จากเนื้อหาสาระการวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบสิ่งที่ควรจะไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้งานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้สามารถประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นตามวัตถุประสงค์ จึงได้มีข้อเสนอแนะโดยอาศัยผลการวิจัยเป็นแนวทางดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะที่มีต่องานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม

1.1 วิทยาลัยเกษตรกรรมควรจัดให้บุคลากรได้มีการอบรมวิชาการเกี่ยวกับเทคนิคการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

1.2 วิทยาลัยเกษตรกรรมควรสนับสนุนให้บุคลากรไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในด้านการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

1.3 บุคลากรในด้านนี้ควรจะได้รับค้ำจุนงานอื่นอย่างน้อยลง เพื่อจะอุทิศความสามารถของตนให้แก่งานด้านนี้อย่างเต็มที่

1.4 วิทยาลัยเกษตรกรรมควรจะบรรจุสาระทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเชิงอนุรักษ์ การตลาด การบันทึกการห้ามบัญชี การจำหน่ายจ่ายแจกผลผลิตทางการเกษตร โภชนาการและสุขอนามัย รวมถึงการจัดการในครัวเรือนในการบริการความรู้ทางวิชาการแก่เกษตรกรด้วย

1.5 แหล่งวิชาการที่ควรนำมาใช้เพิ่มเติม ได้แก่ จากหน่วยงานพัฒนาโดยตรง เช่น กรมพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อเป็นการนำเอาวิชาการใหม่ ๆ ที่ผ่านการทดลองค้นคว้าที่เหมาะสมกับพื้นที่ในการพัฒนา

1.6 กลุ่มบุคคลเป้าหมายของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่ควรจะเป็น ได้แก่ พนักงานส่งเสริม และนักพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ผู้ไม่มีที่ดิน กรรมกร ลูกจ้าง

1.7 รูปแบบขององค์การบริหารงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่ควรนำมาใช้ ได้แก่ การจัดองค์กรที่ทำหน้าที่ดำเนินงานด้านนี้โดยเฉพาะในวิทยาลัยเกษตรกรรม

1.8 บุคลากรที่ควรทำหน้าที่ส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม คือ นักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรกรรมที่มีส่วนร่วมในโครงการมากขึ้น

1.9 แหล่งของเงินที่ใช้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนที่ควรนำมาใช้ คือ หน่วยงานของรัฐนั้นควรเพิ่มปริมาณ นอกจากนั้นยังสามารถใช้เงินช่วยเหลือจากภาคเอกชนและต่างประเทศ

1.10 การติดตามประเมินผลการทำงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน ควรจะมีการติดต่อประสานงานกันทุกฝ่าย เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ เชื่อถือและยอมรับของผู้ร่วมงานทุกฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อนำเอาผลการศึกษาไปเป็นพื้นฐานหรือแนวทางในการตัดสินใจวางนโยบายในการวางแผนปฏิบัติงาน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรได้ศึกษาเรื่องต่อไปนี้อย่างยิ่งยั้ง

2.1 ความต้องการสาระทางวิชาการและความช่วยเหลืออื่น ๆ ของชุมชนหรือผู้รับบริการ เพื่อจะได้บริการในสิ่งที่บุคคลเป้าหมายต้องการและเป็นประโยชน์ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นของงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม

2.2 ความเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรมที่มีต่อการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม เพื่อกำหนดแนวนโยบาย หลักการ และกระบวนการดำเนินงานในด้านการให้บริการที่มีความเหมาะสมต่อความต้องการของชุมชนมากขึ้น

2.3 การประเมินผลงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรม เพื่อให้ทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขให้การดำเนินงานของวิทยาลัยบรรลุตามเป้าหมาย